

Eğitim Yönetiminin Mirası: Akademik Bir Alanın Tarihi Analizi

Kitap İncelemesi

ZENGİN, Tuğba ¹ <https://orcid.org/0000-0003-4009-7786>

Öz

Gönderi Tarihi

01.02.2022

Kabul Tarihi

11.03.2022

Anahtar Kelimeler

*Eğitim Yönetimi,
Izhar Oplatka,
Eğitim.*

Bu çalışmanın amacı, Izhar Oplatka tarafından kaleme alınmış, Selahattin Turan, Fatih Bektaş ve Mikail Yalçın tarafından çevirisi yapılmış olan Eğitim Yönetiminin Mirası: Akademik Bir Alanın Tarihi Analizi [The Legacy of Educational Administration] adlı kitabı incelemek ve değerlendirmektir. Kitap, Izhar Oplatka'nın Türk okuyucular için yazdığı önsöz ve çevirmenlerin yazdıkları önsöz ve giriş kısmı ile başlamaktadır. Kitapta toplam yedi ana bölüm bulunmaktadır ve kitap kaynakça, açıklama ve referansların sunumu ile sonlanmaktadır. Bu çalışmada, kitabın tüm bölümleri ayrıntılı bir biçimde incelenmiş, yazarın bakış açısıyla eğitim yönetiminin ontolojik ve epistemolojik temelleri, eğitim yönetiminin bir disiplin olarak tarihsel gelişimi, eğitim yönetimi ile ilgili araştırmalarda genel eğilimler ve perspektifler açıklanmıştır. Bu kitap, Eğitim Yönetimi'nin tarihsel gelişimi, epistemolojik temelleri, sınırları, araştırma konuları ve yöntemleri ile ilgili bilgi sahibi olmak isteyen araştırmacılara, öğretmenlere, eğitim yöneticilerine ve eğitim politikalarının belirlenmesinde etkili olan karar mercilerine tavsiye edilebilir..

The Legacy of Educational Administration: A Historical Analysis of an Academic Field Book Review

Abstract

Received

01.02.2022

Accepted

11.03.2022

Key Words

*Educational
Administration,
Izhar Oplatka,
Education.*

The purpose of this use is to examine and evaluate the book The Legacy of Educational Administration: Historical Analysis of an Academic Area [Legacy of Educational Administration], written by Izhar Oplatka, translated by Selahattin Turan, Fatih Bektaş and Mikail Yalçın. The book begins with the foreword written by Izhar Oplatka for Turkish readers and the preface and introduction by the translators. There are a total of seven main chapters in the book and the book ends with the presentation of bibliography, explanation and references. In this study, all parts of the book are examined in detail, the ontological and epistemological foundations of educational administration, the historical development of educational administration as a discipline, general trends and perspectives in research on educational administration are explained from the perspective of the author. This book can be recommended to researchers, teachers, education administrators and decision makers who are effective in determining education policies, who want to have information about the historical development, epistemological foundations, limits, research subjects and methods of Educational Administration.

¹ Zengin Tuğba, Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, tugbazengin2411@gmail.com

GİRİŞ

Izhar Oplatka'nın "The Legacy of Educational Administration" adlı kitabı 2010 yılında Peter Lang tarafından İngilizce olarak yayımlanmıştır. Kitabın Türkçe'ye çevirisi Selahattin Turan, Fatih Bektaş ve Mikail Yalçın tarafından yapılmış olup çeviri kitap "Eğitim Yönetiminin Mirası: Akademik Bir Alanın Tarihi Analizi" adıyla 2016 yılında Pegem Akademi tarafından yayımlanmıştır.

Kitap ile ilgili inceleme ve değerlendirmenin temellendirilmesi için eğitim yönetiminin kavramsal çerçevesinin genel hatları ile sunulmasının gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu bölümde eğitim yönetiminin alanının yönetim bilimi ile ilişkisi ve uygulama alanı olarak kamu yönetimi bağlamında değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Yönetim, planlama, örgütleme, liderlik etme ve denetim fonksiyonları aracılığıyla kaynakları etkili ve verimli bir şekilde kullanarak önceden belirlenmiş amaçlara ulaşma süreci olarak ifade edilmektedir (Eren, 2016). Yönetim bilimi ise; yönetim sürecinin nasıl işlediği, nasıl olması gerektiği ve gelecekte nasıl olacağı gibi sorular etrafında araştırmalar yapan, bu bağlamda yönetim faaliyetinin gerçekleştiği örgütlerin yapısını anlamaya, açıklamaya ve tanımlamaya çalışan bir disiplin olarak açıklanmaktadır (Tortop, vd., 2016). Eğitim Yönetimi, bilimsel bir çalışma alanı olarak yönetim biliminin eğitime uygulanması olarak ifade edilmektedir (Balcı, 2020). Eğitim Yönetimi alanında yapılan araştırma ve inceleme çalışmalarında temel amaç, eğitim örgütlerindeki yönetsel olguları bilimsel ilkeler ile temellendirerek açıklamaktır (Cemaloğlu & Özdemir, 2019). Buna ek olarak doğrultuda alan araştırmaları eğitim ve öğretimi desteklemeye hizmet etmektedir (Özdemir, vd., 2013).

Kamu yararını gözeterek halka sağlık, eğitim gibi hizmetlerin sunumunu yürüten kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen yönetim, Kamu Yönetimi olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda bir uygulama alanı olarak Eğitim Yönetimi, kamu yönetiminin bir alt dalı olarak kabul edilmekte (Özdemir, vd., 2013), toplumun eğitim ihtiyacını karşılamaya yönelik kamusal faaliyetlerin gerçekleşmesini konu edinmektedir (Özdemir, 2018). Bu bağlamda eğitim Yönetimi'nin uygulama alanı; eğitim öğretim ile alakalı önceden belirlenmiş amaçlara ulaşmak için insan ve madde kaynaklarının etkili bir biçimde kullanılması ve bu doğrultuda ülkenin eğitim politikalarının ve eğitime dair alınan kararların uygulanması olarak açıklanmaktadır (Taymaz, 2000).

Bu kitap eğitim yönetiminin ontolojik ve epistemolojik temellerini açıklaması, eğitim yönetiminin yönetim bilimi alanından doğarak özgür bir disipline doğru olan gelişimini açıklaması, eğitim yönetimi araştırmacılarının genel yaklaşımlarını tarihsel süreç içerisinde ele alması, alan araştırmalarının yayınlandığı akademik kitaplar ve dergiler ile ilgili ayrıntılı bilgi vermesi bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmacılar hem de eğitim yöneticileri için açıklayıcı, özetleyici, yönlendirici ve fikir verici nitelikte olduğunu söylemek mümkündür.

EĞİTİM YÖNETİMİNİN MİRASI:

AKADEMİK BİR ALANIN TARİHİ ANALİZİ

Kitap; Izhar Oplatka'nın Türk okuyucular için yazdığı önsöz ve çevirmenlerin yazdıkları önsöz ve giriş kısmı ile başlamış toplam yedi ana bölümden oluşmakla birlikte kaynakça, açıklama ve referansların sunumu ile sonlanmaktadır. Kitabın ana eksenini, eğitim yönetimi alanının felsefi, tarihi ve epistemolojik temelleri, metodolojik arayışları, genel kapsamı ve sınırları, bilimsel araştırmalardaki yeri ve eğitim örgütlerine uygulanması etrafında şekillenmiştir.

Oplatka (2010), kitabı yazma niyetini eğitim yönetimini herhangi bir kültüre bağlı kalmadan tarihsel ve epistemolojik olarak derinlemesine ele almak olarak ifade etmiş, kitabı yazma sürecinde alanın Anglo Amerikan bilim sahasının dışına doğru genişlediğini, Türkiye'nin de içinde bulunduğu birçok farklı coğrafyaya genişlediğini fark ettiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda eserin Türkiye'deki eğitim yönetimi araştırmalarına ve uygulamalarına ışık tutacağını düşünmektedir. Kitabın çevirmenleri Turan, vd. (2016) tarafından kaleme alınan önsözde ise eğitim yönetiminin ortaya çıkışından günümüze kadar geçirmiş olduğu kimlik arayışları, tartışmalı konuları ve gelişimsel aşamaları özetlenmiş, Türkiye tarihinde Tanzimat'tan günümüze eğitim yönetimi alan ve uygulama çalışmaları kısaca analiz edilmiş, kitabın araştırmacılara sağlayabileceği katkılara değinilmiştir.

Yazar kitabın "Giriş" bölümünde akademik anlamda disiplin kavramını açıklamış; bu açıklamada akademik bir disiplin alanının ortaya çıkışını sağlayan temel unsurların araştırmacıların ortak normlar ve paradigmlar etrafında genel sınırları belli olan bir alanda eğitim ve uygulamaya dair araştırmalar yapması, bu süreçte hedeflerin paylaşılması ve kolektif bir iletişim ağının olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Ancak yazara göre eğitim yönetimi gibi uygulamalı sosyal disiplinlerde bilimsel sınırların çizilmesi güçleşmekte ve alanın epistemolojik kimliğinin belirlenmesinde birtakım sıkıntılar doğmaktadır.

Birinci Bölüm: Kimlikler ve Sınırlar: Akademik Alanların Yapısı

Bu bölümde; eğitim yönetiminin ve tüm disiplinlerin kimlik arayışı ve sınırlarının çizilmesinde üniversitelerin yeri ve önemi açıklanmıştır. Bu bağlamda üniversitelerin tarihsel gelişimi hakkında bilgi verilmiştir. Üniversitelerde bilimsel araştırma sürecinin başlaması aydınlanma Dönemi'nden sonra ortaya çıkan modern çağda gerçekleşmiştir. Bu gelişme ile birlikte bu döneme kadar üniversitenin amacına yön veren uygulama alanının yanına kuramsal araştırma alanı da eklenmiştir. Kuramsal araştırmalar ile birlikte disiplin alanlarının epistemolojik temellere oturtulması ve alana dair yeni bilgilerin ortaya konması uygulama alanına da katkı sağlamıştır. Bu bağlamda bilimsel araştırma ve uygulama sahası olmak üzere iki temel alanının birbirinden beslendiğini ve birbirine katkı sağladığını söylemek mümkün olabilir.

Bu bölümde ele alınan bir diğer konu üniversitelerdeki disiplinlerin kendi doğasının gerektirdiği akademik sınırlardır. Buna göre bir disiplin alanının entelektüel açıdan gelişimi için teorik ve metodolojik açıdan genel bir fikir birliğinin olması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca bilimsel disiplinlerde sınırların ayrıştırılması gerektiğinin altı çizilmiştir. Yazara göre, bir araştırma alanına ait ders kitaplarının olması ve alan araştırmalarında alıntılarının ve atıflarının ortak çalışmalar üzerinde yoğunlaşması disiplin alanının sınırlarının netleşmeye başladığını göstermektedir. Ancak yazara göre eğitim alanında bu sınırların net bir şekilde çizilmesi, gösterilen tüm çabaya rağmen mümkün olmamakta, eğitim alanının sınırları belirsiz, esnek ve değişken olarak ifade edilmektedir.

İkinci Bölüm: Bir Çalışma Alanı Olarak Eğitim Yönetimi'nin Kuruluşu ve Gelişimi

Bu bölümde eğitim yönetiminin alanının ortaya çıkmasından bilimselleşmeye doğru giden süreç içerisinde bilim adamlarının baskın paradigma eğilimleri açıklanmıştır. Karşıt görüşler olsa da eğitim yönetimi alanının ilk olarak 19. yüzyılın başlarında mesleki uygulama alanı olarak ortaya çıktığı ve ileriki dönemlerde akademik bir çalışma alanına dönüştüğü vurgulanmıştır. Yazara göre, okul yönetimi ile Harold Payne (1875) tarafından yazılmış olan kitap ile birlikte alanın uygulama alanındaki doğuşu gerçekleşmiş, yüzyılın sonlarına doğru eğitimde verimlilik arayışlarının önem kazanması yükseköğretim kurumlarında alanın gelişimini teşvik etmiştir (Oplatka, 2010). 20. yüzyıldan itibaren bilimsel yönetim anlayışı

eğitim yönetiminin temellerini büyük ölçüde etkilemiş, okul yönetiminde mesleki donanım önem kazanmış, üniversitelerde okul müdürü hazırlık programları ile alanın entelektüel açıdan kurumsallaşması için çaba gösterilmiştir. Takip eden yıllarda bilimsel yönetimde kişisel etkileşimi vurgulayan insan ilişkileri perspektifinin eğitim yönetimine yansımaları görülmüş, buna ek olarak emekli olmuş, deneyimli yönetici ve müfettişlerin yönetici adaylarına eğitim vermesi ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. 1950'li yıllarda başlayan Teori Hareketi'ne dek alan ile ilgili çalışmalar sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılmıştır.

Kitapta Teori Hareketi'nden 21. yüzyıla kadar eğitim yönetimi ile ilgili bilim adamlarının perspektifleri, alanın teorik zeminine dair ortaya konan karşıt görüşler ve araştırma yöntemi farklılıkları karşılaştırmalı bir şekilde açıklanmıştır. Bu açıklamalar şu şekilde özetlenebilir: Teori Hareketi ile birlikte alanda kimlik arayışına girilmiş, pozitivism ve mantıkçı ampirizm ekoller alanı büyük ölçüde etkilemiş, bu doğrultuda araştırmalar ağırlıkla nicel yöntemler kullanılarak yapılmıştır. 1970'li yıllardan itibaren Teori Hareketi'ne yönelik eleştiriler başlamıştır. Bu konudaki ilk eleştirinin Greenfield tarafından dile getirildiği açıklanmıştır. Greenfield'e göre örgütlerin ontolojik gerçeklikleri bulunmamalıdır. Örgüt insan zihninde yaratılan sosyal bir gerçekliktir (Oplatka,2010). Bu dönemde başlayan eleştiriler; alanda nicel yöntemleri savunan pozitivistler ile nitel yöntemleri savunan natüralistler arasında paradigma savaşlarının doğmasına neden olmuştur.

Üçüncü Bölüm: Akademik Kurumsallaşma Dönemi

1960 ile 1970 yılları arasına denk gelen bu dönemde alanda yapılan araştırmaların yayımlandığı ilk akademik ve hakemli dergiler olan Journal of Educational Administration, Educational Administration Quarterly ve Educational Management Administration and Leadership ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Buna göre bu dergilerin amaçları; alanın eğitimi ve uygulamalarına ilişkin bilgilerin yayılmasını kolaylaştırmak, entelektüel ve ampirik tartışmalar için ortam oluşturmak, uygulayıcıların ihtiyaçlarına cevap vermek, araştırmaların niteliğini ve sayısını yükseltmek olarak ifade edilmiştir. Yayımlanan yazıların çoğunluğu bir araştırmacı tarafından kaleme alınmış olup ikiden fazla araştırmacının ortak yürüttüğü çalışmaların ise oldukça az olduğu açıklanmıştır. Bu yazılar, ağırlıkla kavramsal düzeyde yazılan deneme ve incelemeler ile betimleyici türde yazılan yazılardır.

Bu bölümde 1960 ve 1970 yılları arasındaki araştırmalar içerik bakımından üç ana başlıkta ele alınmıştır. Birinci başlık temel çalışma alanlarıdır. Bunlar; politika ve yönetim, örgütsel yapı, eğitimsel/demokratik liderlik, eğitim kurumlarında değişim ve yenilik, müdür yetiştirme programları, yükseköğretim ve öğretmenlik kariyeri konularında yapılan çalışmalardan oluşmaktadır. İkinci başlık öne çıkan alanlar olarak ifade edilmiştir. Bu alanlar; denetmenler ve öğretmenlerin denetimi, okul müdürünün rolü, yönetsel süreçler, eğitim politikası, eğitim ekonomisi ve eğitim sosyolojisi alanında yapılan çalışmalardır. Üçüncü başlık ise ikincil çalışma alanlarıdır. Bu alanlar; örgüt kuramı, çevre, örgütsel kültür ve iklim, eğitim planlaması, eğitim hukuku, insan kaynakları yönetimi, mesleki gelişim ve kariyer, öğretim ve öğrenim, çevre, araştırma yöntemleri ve cinsiyet araştırmaları.

Yazara göre 1960 ve 1970 yılları arasında yapılan yaklaşık iki yüz araştırmada pozitivismin etkisiyle nicel yöntemlerin kullanıldığı ve istatistiksel analizler yapıldığı, sadece üç çalışmada deneysel yöntem kullanıldığı vurgulanmıştır. Ancak süreçteki çalışmaların kavramsal çerçevesinin eğitim yöneticileri ve uygulayıcıları için eyleme dönük model özelliği taşıması ile sınırlı kaldığı belirtilmiştir. Buna göre okulların daha derinlikli ve ayrıntılı araştırılması gerekmektedir. Böylece alanda uzmanlaşma artabilir ve eğitim yönetiminin alt alanlara ayrılmasına zemin hazırlanabilir.

Dördüncü Bölüm: Epistemolojik Genişleme Yılları

Bu bölümde 1980'li yıllarda alandaki gelişmeler, alana katkı sunan yeni akademik dergiler ve çalışma alanlarındaki genel eğilimler ve kullanılan farklı yöntemlerle ilgili bilgi verilmiştir. Yazar'a göre 1980'li yıllardan itibaren birçok ülkede eğitim alanında reformlar gerçekleştirilmiş, yeni yasal düzenlemeler uygulamaya konmuş ve bu doğrultuda eğitim politikalarında değişiklikler yapılmıştır. Bu dönemde alana katkı sunan akademik dergi çeşitliliği artmış ve bu dergilerdeki Amerikalı yazarların alan hakimiyeti azalmış olsa da araştırmalar yoğun olarak Amerika ve İngiltere olmak üzere iki merkezde toplanmıştır. Bu iki ülkede yayımlanan akademik dergilerde alana katkı sunan birçok farklı ülkeden yazarın araştırma yazıları yayımlanmaya başlamıştır. Bu dönemde alan araştırmalarında kullanılan yöntemler şu şekilde açıklanmıştır: Bu süreçte alan araştırmalarında ampirik temelli çalışmalar yoğun olarak devam etmekte ve bu çalışmalarda genel olarak olan nicel araştırma yöntemleri kullanılmaktadır. Greenfield devriminin etkisiyle ortaya çıkan naturalizmle temellenen vaka ve etnografya çalışmalarında ise nitel yöntemler kullanılmaktadır. Bu araştırmalarda öne çıkan en önemli özellik önceki yıllara göre çalışma alanlarının genişlemesi ve böylece bilgi temelinin büyük bir gelişme göstermesidir. Bu dönemde temel çalışma alanları; okul yöneticilerinin seçimi, yetiştirilmesi, eğitim politikaları oluşturmada etkili unsurlar, analiz yöntemleri, okul değerlendirme, okulda değişime yönelik sistemli çalışma, öğretmenlerde motivasyon, iş doyumu ve stres gibi örgütsel davranışlar, örgütsel yapıda bürokrasiye yönelik eleştiriler, yükseköğretim kurumlarının örgütsel boyutlarına dair yapılan araştırmalar olarak ifade edilmiştir. Buna ek olarak okul yönetiminde eğitimsel liderlik ve halkla ilişkiler rolü, okulun politik unsurları, eğitimde ebevenylerin rolü, öğretim müfredatlarının ve materyallerinin geliştirilmesi, eğitim ekonomisinde yerel yönetimlerin etkisi, insan kaynakları yönetimi ve personel geliştirme programlarını inceleyen araştırmalar olduğu açıklanmıştır.

Bu bölümde alanda 1990'lı yıllarda küresel bazda gerçekleşen gelişim, alanda yapılan araştırmaların temel odağı, akademik dergilerde yayımlanan makalelerin çalışma alanları, bilgi temelleri, tercih edilen yöntemler hakkında bilgi verilmiştir. Yazar'a göre 1990'lı yıllarda sağ görüşlü hükümetlerin eğitim politikaları, eğitim sistemini korumak ve öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak olmak üzere iki temel amacı benimsemiştir. Bu doğrultuda eğitim bir sektör olarak görülmüş, halka hesap verebilirlik önemsenmiş, eğitimde özelleştirme ve piyasalaştırma girişimlerinde bulunulmuştur. Bu durum, alan araştırmacılarını etkilemiş olup eğitim sisteminde yönetim ve politika ile ilgili araştırmalarda artış gözlemlenmiştir.

Beşinci bölüm: Bilgi Patlaması Çağı

Bu bölümde alanda 1990'lı yıllarda küresel bazda gerçekleşen gelişim, alanda yapılan araştırmaların temel odağı, akademik dergilerde yayımlanan makalelerin çalışma alanları, bilgi temelleri, tercih edilen yöntemler hakkında bilgi verilmiştir. Yazar'a göre 1990'lı yıllarda sağ görüşlü hükümetlerin eğitim politikaları, eğitim sistemini korumak ve öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak olmak üzere iki temel amacı benimsemiştir. Bu doğrultuda eğitim bir sektör olarak görülmüş, halka hesap verebilirlik önemsenmiş, eğitimde özelleştirme ve piyasalaştırma girişimlerinde bulunulmuştur. Bu durum, alanda çalışmalar yapan araştırmacıları etkilemiş olup eğitim sisteminde yönetim ve politika ile ilgili araştırmalarda artış gözlemlenmiştir.

Kitapta 1990'lı yıllarda yayımlanan yeni akademik dergiler ile alanda uzun yıllardır var olan köklü dergiler kıyaslanmıştır. Buna göre bu dönemde yayın vermeye başlayan yeni dergilerde

öne çıkan önemli bir özellik, çok yazarlı araştırma yazılarına yer vermeleridir. Yeni dergilerin, köklü dergilerden bir diğer farkı da sadece Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'deki araştırmacıların değil Afrika, Güneydoğu Asya, Güney Amerika ve Arap ülkelerinde yaşayan bilim insanlarının çalışmalarına yer vermesi olarak gösterilmektedir. Yazar'a göre bu genişleme ve yayılma, alanın uluslararası boyut kazanmasına katkı sağlamaktadır. Ancak özellikle yeni dergilerde yer alan makalelerin epistemolojik olgunlukta olmaması alanın bilgi temellerinin yeniden inşa edilmesi gereğini ortaya çıkarmıştır. Bu dönemde yayımlanan araştırmalarda ampirik çalışmaların sayıca önemli bir yere sahip olması mantıkçı pozitivist ekolün 1990'lı yıllarda da alan araştırmacılarını etkilediğini gösterebilir. Yazar'a göre 1990'lı yıllarda alanda yapılan çalışmalarda en büyük eksik karma yöntemle yapılan araştırmalar ve karşılaştırmalı araştırmaların yetersizliğidir. Çok az sayıda araştırmada ülkeler arası eğitim politikaları, yönetim ve liderlik gibi konular karşılaştırılmış olup bu araştırmaların alanın uluslararası bir perspektif kazanması açısından önemli olduğu belirtilmiştir.

Bu bölümde 1990'lı yıllarda alanda öne çıkan temel çalışma alanları, eğitimsel liderlik, eğitim reformlarına yönelik eleştirel bakış açıları, ulusal reformların okul yöneticilerinin görev tanımlarına, yetki alanlarına, algılarına ve psikolojik durumlarına etkileri, eğitim politikaları ve okul düzeyinde mikro politik uygulamalar, okul müdürlerinin değerlendirilmesi, okul temelli gelişim olarak ifade edilmiştir. Bu yıllarda hem köklü dergiler hem yeni dergiler olmak üzere tüm alan dergilerinde eğitim öğretim programları, öğrenme ve öğretme yöntem ve teknikleri ile ilgili araştırma yazılarına yer verilmeye devam edilmiştir.

Altıncı bölüm: Liderlik, Liderlik ve Daha Fazlası

Bu bölümde, 2000'li yıllardan itibaren küreselleşme ile birlikte ulusal örgütlerin yapısında meydana gelen değişikliklerin, sosyoekonomik, kültürel uyumsuzluklar ve çok kültürlülük gibi olguların ülkelerin eğitim politikalarına yansımaları ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Buna ek olarak alan araştırmalarında yeni yönelimler ifade edilmiş, araştırmalara en çok konu olan konular ve alana katkı vermeye başlayan yeni akademik dergiler ile ilgili bilgiler verilmiştir.

2000'li yıllarda Leadership and Policy in Schools adlı akademik dergi eğitim yönetimi alanındaki araştırmalara yer vermeye başlamıştır. Bu dergi ile birlikte diğer tüm alan dergilerinde, eğitim sisteminin iyileştirilmesinde eğitim liderliğinin rolü önem kazanmış, araştırma konuları eğitimde yönetim ve liderlik üzerinde yoğunlaşmıştır. Yazar'a göre 2000'li yıllarda yapılan araştırmalar, önceki yıllarda eğitim sistemlerinde gerçekleştirilen reformları ve eğitim politikalarını değerlendirme rolüne odaklanmıştır. Bu yönüyle alan araştırmaları eğitim politikacıları ile uygulayıcılarına destek sağlamış; bu durum alanın sosyal gereklilik ve epistemolojik geçerlilik kazanmasına temel oluşturmuştur.

2000'li yıllarda alanda temel çalışma konuları; eğitimsel liderliğin etik, sosyal adalet, eşitlik, farklılık gibi boyutlarla birlikte incelenmesi, ideal liderlik stili, başarılı liderlik, çok kültürlü toplumlarda liderlik, okul yöneticisinin ve öğretmenlerin kariyer hayatları, mesleki gelişimleri ve yetiştirilmeleri, işe alım konuları ve duyguları ve psikolojik durumları, okul temelli değerlendirme, hesap verebilirlik ve eğitim reformlarının değerlendirilmesi olarak ifade edilmiştir. Kitapta bu dönemde yapılan alan araştırmalarında sosyoloji ve felsefe gibi alanlarda araştırmalar yapan uzmanlardan destek alınarak yapılan adalet, ahlak, cinsiyet, eşitlik, kariyer fırsatı gibi sosyal ve etik konularda çalışmalar yapıldığı ifade edilmiştir. Yazar'a göre araştırma konularındaki bu çeşitlilik ile disiplinlerarası çalışmaların sayısı artmış ve alanın bilimsel sınırları genişlemiştir.

Yedinci Bölüm: Alanın Dinamikleri, Kimliği ve Mirası

Bu bölümde eğitim yönetimi alanının 21. yüzyıla kadar geçen sürede kümülatif biçimde oluşturduğu ampirik, pratik, değerlendirici, eğitici, ideolojik ve eleştirel mirasları hakkında bilgi verilmiştir. Yazar'a göre alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde alanın düşünsel canlılığı ve gelişimi açıkça görülmektedir. Alanda yapılan ilk çalışmalar, tek yazarlı ve ulusal bazda yapılan araştırmalar iken takip eden yıllarda yapılan araştırmaların birden fazla yazarın bir araya gelerek ortaklaşa yaptığı araştırmalar olması, kadın araştırmacılar tarafından yapılan çalışmaların artması, uluslararası karşılaştırmalı araştırmalar yapılmaya başlanması alanın dinamikliğinin ifadesi olarak gösterilmektedir. Buna ek olarak alanda yapılan ilk çalışmalarda teori oluşturma çabasıyla deneme ve betimsel rapor türlerinin tercih edildiği, sonraki yıllarda ise nicel, nitel araştırma yöntemleri ve deneysel yöntemlerle yapılan araştırmaların öne çıktığı ifade edilmiştir.

Bu bölümde alanın önemli araştırma konuları yani kavramsal çerçevesi özetlenmiştir. Yazar'a göre alandaki araştırma konuları 1900'lü yıllardan 2000'li yıllara kadar dönemsel olarak değişiklikler göstermekte olup eğitimsel liderlik, okul yönetimi, örgütsel özellikler, eğitim politikaları, eğitim reformları, yöneticilerin ve öğretmenlerin yetiştirilmesi, yükseköğretim konuları alanın genel çalışma konuları olarak ifade edilmiştir. Bu konuların dönemler bazında bazen popüler olup bazen daha ikincil çalışma alanları arasında yer alması alanda bir tekrar döngüsü olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, alan araştırmalarında sınırlar belirsiz gibi gözükse de çalışmalara yön veren epistemolojik temellerin pek ayrılmadığı ve araştırmacılar arasında dayanışma olduğu ifade edilmiştir.

Eğitim yönetimi alanının 21. yüzyıla kümülatif olarak getirdiği miras şu şekilde özetlenebilir: Alanın ampirik mirası, son elli yılda dünya genelinde birçok eğitim sisteminde ve çeşitli okullarda birçok alanda uygulanan deneysel araştırma çalışmaları olarak ifade edilebilir. Yapılan araştırmaların okul yönetimi ile ilgili sorunlara çözümler bulması, eğitim sisteminin iyileştirilmesine yönelik araçlar sunması, eğitim politikalarına rehberlik etmesi alanın pratik mirası; eğitim politikalarının ve reformlarının değerlendirilmesi sonucu hazırlanan raporlar alanın değerlendirici mirası olarak ifade edilebilir. Okul müdürü ve eğitim lideri yetiştirme programlarına öncülük etmesi alanın eğitici mirası; etik, ahlaki ve katılımcı niteliklere sahip liderlik modelini ortaya koyması alanın ideolojik mirası, hükümetlerin eğitim politikalarına eleştirel bir bakış açısı ile yaklaşabilen araştırmacılar ve yönetici adayları yetiştirmesi alanın eleştirel mirası olarak ifade edilebilir.

Sonuç olarak eğitim yönetimi, eğitim ve yönetim olmak üzere iki farklı çalışma alanını bir araya getiren bilimsel bilgi temeline dayanan uygulamalı bir alan olarak ifade edilmiştir. Yazar'a göre alanın sınırları belli ölçülerde netlik kazanmış olmakla birlikte yapılan araştırmalar daha ziyade ulusal sınırlarda kalmaktadır. Bu nedenle alanın gelişimini sürdürmesi için alan araştırmalarının kitlesel boyutta yapılmasına olanak verecek uluslararası anlaşmaların yapılması gerektiği önerisinde bulunulmuştur. Bu kitap, Eğitim Yönetimi'nin tarihsel gelişimi, epistemolojik temelleri, sınırları, araştırma konuları ve yöntemleri ile ilgili bilgi sahibi olmak isteyen araştırmacılara, öğretmenlere, eğitim yöneticilerine ve eğitim politikalarının belirlenmesinde etkili olan karar mercilerine tavsiye edilebilir.

Destek ve Teşekkür

Araştırmanın gerçekleştirilmesi sürecine yönelik herhangi bir destek ya da teşekkür beyanım bulunmamaktadır

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarı olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanım olmadığını ifade ederim

Yayın Etiđi Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından uygulanmasına, verilerin toplanmasından verinin analizine kadar olan tüm süreçte COPE (Committee on Publication Ethics) ve "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiđi Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiđine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Çalışmanın yazım sürecinde bilimsel etik ve alıntı kurallarına uyulmuş, toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKÇA

- Balcı, A. (2020). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Pegem Akademi.
- Cemaloğlu, N., Özdemir, M. (2019). *Eğitim yönetimi*. Pegem Akademi.
- Eren, E. (2016). *Yönetim ve organizasyon: Çağdaş küresel yaklaşımlar*. Beta Yayıncılık.
- Oplatka, I. (2010). *Eğitim yönetiminin mirası: akademik bir alanın tarihi analizi (Çev. S. Turan)*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özdemir, M. (2018). *Eğitim yönetimi alanının temelleri ve çağdaş yönelimler*. Anı Yayıncılık.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Koşar, S. (2013). *Eğitim yönetiminde kuram ve uygulama*. Pegem Akademi.
- Taymaz, H. (2000). *Okul yönetimi*. Pegem Akademi.
- Tortop, N., İsbir, E., Aykaç, B., Yayman, H. & Özer, M., A. (2016). *Yönetim bilimi*. Nobel Yayıncılık.